

**До спеціалізованої вченої ради Д 35.052.03
Національного університету «Львівська політехніка»**

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора економічних наук, професора
Хаустової Вікторії Євгенівни
на дисертацію Залуцької Христини Ярославівни
«Управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в
умовах неотехнологічного відтворення»,
представлену на здобуття наукового ступеня
доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)**

Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з науковими програмами.

В сучасних умовах господарювання економіка України перебуває на стадії складних трансформаційних змін, більша частина вітчизняних промислових підприємств функціонують у турбулентних умовах, які впливають на їх діяльність, особливо це стосується машинобудівних підприємств. Вітчизняні машинобудівні підприємства за останні роки втратили свої позиції на внутрішніх та зовнішніх ринках, їх продукція не може конкурувати з аналогічними закордонними виробниками.

Розвиток сучасної економічної науки пов'язаний з вирішенням проблем управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення. При цьому перед керівництвом машинобудівних підприємств постає завдання щодо підвищення рівня диверсифікаційно-інтеграційного їх розвитку за рахунок впровадження креативно-технологічних інновацій, створюючи умови для завоювання нових ринків та підвищення конкурентоспроможності.

Оцінка ефективності управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення, як економічного процесу

відповідно до перманентних умов сьогодення, викликає особливий інтерес у вчених економістів та у економістів-практиків, що підтверджує актуальність дослідження Залуцької Х. Я.

Враховуючи викладене, обраний напрям дисертаційного дослідження, який присвячено розробленню і науковому обґрунтуванню теоретико-методологічних положень, практичних рекомендацій щодо управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення, є надзвичайно актуальним, має практичне значення для підвищення ефективності управління вітчизняними підприємствами та узгоджується із загальною тематикою науково-дослідних робіт:

Національного університету «Львівська політехніка»: «Формування та використання економічного потенціалу підприємств, галузей, регіону» (номер державної реєстрації 0118U001539); «Обґрунтування інноваційно-інвестиційних стратегій, програм і проектів розвитку господарських структур, галузей та регіонів» (номер державної реєстрації 0118U001536); «Економічна діагностика підприємств, галузей та регіонів у процесі забезпечення їх сталого розвитку» (номер державної реєстрації 0118U001538);

Української інженерно-педагогічної академії: «Управління розвитком суб'єктів господарювання на засадах інноваційної економіки» (номер державної реєстрації 0119U000326).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації Залуцької Х. Я. є достатньо обґрунтованими. Результати дослідження свідчать про глибоку обізнаність дисертанта з науковими працями вітчизняних і зарубіжних вчених, присвячених дослідженню проблем теорії і практики управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах

неотехнологічного відтворення, чітко визначено мету, сформульовано завдання, предмет та об'єкт дослідження.

У дисертації автором застосовано широкий спектр методів теоретичного та емпіричного дослідження: *системний підхід* – для формування теоретичних основ управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств; *методи теоретичного узагальнення та історико-економічного аналізу* – при дослідженні підходів науковців до виділення бізнес-процесів на підприємстві за певними класифікаційними ознаками, виокремлено можливості їх використання для встановлення оптимальних зв'язків між структурними одиницями диверсифікованого підприємства; *метод класифікації і групування* – при систематизації методів управління в розрізі його основних функцій у рамках забезпечення процесу диверсифікаційно-інтеграційного розвитку підприємства; *порівняльний аналіз і графічний метод* – для відображення тенденцій розвитку машинобудівних підприємств в умовах динамічного середовища; *аналогії* – при визначенні критеріїв виділення бізнес одиниць підприємства; *метод формалізації* – для обґрунтування елементів стратегічної піраміди машинобудівного підприємства; *метод факторного аналізу, теорії ефективної конкуренції та інтегрального методу* – для визначення ефективності запропонованих заходів комплексного мотиваційного механізму; *метод абстрагування і логічний аналіз* – для розроблення концептуальних положень управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах трансформації бізнес-середовища; *метод декомпозиції та структурно-логічного аналізу* – при розробленні підходу щодо формування і поширення управлінських інновацій в процес створення ефекту, необхідного для забезпечення диверсифікаційно-інтеграційного розвитку підприємств в умовах неотехнологічного відтворення; *метод аналізу й синтезу* – при виокремленні можливостей і шляхів застосування управлінських інновацій в управлінні диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення; *метод фрактального аналізу* – для дослідження фрактальних властивостей показника управлінської ефективності машинобудівних підприємств України.

Наукові положення, висновки й рекомендації, що сформульовані в дисертації є достовірними, оскільки інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, наукові публікації провідних вітчизняних і зарубіжних учених, статистичні дані звітності машинобудівних підприємств України.

Структура дисертаційної роботи обумовлена її метою і являє собою цілісний комплекс послідовних розробок і наукове обґрунтування теоретико-методологічних положень, практичних рекомендацій щодо управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення. Зміст дисертації послідовно розкриває обрану тему.

У першому розділі дисертації «Теоретико-методичні основи управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення» (стор. 39-114) дисертантом розглянуто домінуючу роль процесів диверсифікації та інтеграції для ефективного розвитку підприємств в умовах неотехнологічного відтворення. В дисертації автором досліджено економічні передумови та визначена необхідність управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств; визначено доцільність застосування гібридного зростання як стратегічної орієнтації диверсифікаційно-інтеграційного розвитку підприємства на основі раціоналізації організаційно-виробничої структури. За результатами дослідження визначена необхідність застосування як консолідованої основи поєднання диверсифікації та інтеграції синергійного ефекту для забезпечення ефективних взаємозв'язків між бізнес-одинацями підприємства.

У другому розділі дисертації «Методологічні засади управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення» (стор. 119-191) автором розглянуто методологічну основу управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення. Систематизовано методи управління в розрізі його основних функцій у рамках забезпечення процесу диверсифікаційно-інтеграційного розвитку підприємства. За результатами дослідження автором визначено функціональну основу забезпечення ефективних взаємозв'язків між бізнес-одинацями підприємства шляхом синхронізації його бізнес-процесів з

урахуванням їх результативності. В дисертації подано мультикативний модельний ряд оцінки доцільності застосування інтеграції та диверсифікації в рамках забезпечення процесу розвитку підприємства.

У третьому розділі дисертації «Аналітичне підґрунтя та діагностичний апарат оцінки процесу диверсифікаційно-інтеграційного розвитку підприємств в умовах неотехнологічного відтворення» (стор. 195-242) автором за результатами дослідження розроблено науково-методичний підхід до формування ресурсного забезпечення бізнес-процесів підприємства на основі визначення їхньої інтеграційної адаптивності. В роботі дисертантом запропоновано процес оцінювання результативності бізнес-процесів підприємства через їх сприйнятливість. Проведено оцінку диверсифікаційної конвергентності результативності здійснення бізнес-процесів машинобудівних підприємств через їхню ресурсну взаємозабезпеченість, що є основою формування бізнес-одиниць у стратегічному аспекті розвитку підприємств в умовах неотехнологічного відтворення. Автором в дисертації за результатами дослідження запропоновано стратегічні комбіновані сценарії диверсифікаційно-інтеграційного розвитку машинобудівних підприємств, визначені на альтернативній основі.

У четвертому розділі дисертації «Організаційно-економічне забезпечення процесу формування та реалізації комплексної стратегії управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення» (стор. 245-306) дисертантом запропоновано формувати взаємодію учасників підприємств при диверсифікаційно-інтеграційному розвитку через стратегічну поведінку їхніх бізнес-одиниць на основі побудови стратегічноорієнтованої піраміди. В роботі автором розроблено науково-методичний підхід до формування активно-адаптивного синергійного стратегічного набору підприємства як забезпечуючого управлінського фактора циклічності процесу його диверсифікаційно-інтеграційного розвитку в умовах неотехнологічного відтворення. Запропоновано в дисертації конвергентну основу формування комплексної стратегії управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємства.

У п'ятому розділі дисертації «Концептуальна парадигма управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком машинобудівних підприємств в умовах неотехнологічного відтворення» (стор. 309-395) дисертантом розроблено науково-практичний базис генерування управлінських впливів із забезпечення диверсифікаційноінтеграційного вектора розвитку підприємств. За результатами дослідження побудовано технологію трансформації організаційно-економічної структури підприємства під впливом диверсифікаційно-інтеграційних процесів. Автором проведено аналіз фрактальних властивостей показника управлінської ефективності для точності прогнозів диверсифікаційно-інтеграційного розвитку машинобудівних підприємств. Запропоновано в роботі підхід щодо формування і поширення управлінських інновацій на основі крос-функціональних бізнес-процесів підприємства. Автором сформовано каузальнодетермінований механізм та розроблено концептуальні основи управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємства в умовах неотехнологічного відтворення та проведено моделювання поведінки підприємств при диверсифікаційно-інтеграційному розвитку залежно заходів комплексного мотиваційного механізму.

Наукова новизна результатів дослідження.

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи визначається розробленням і науковим обґрунтуванням теоретико-методологічних положень, практичних рекомендацій щодо управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення.

Основні положення дисертації, які містять певну наукову новизну:

уперше:

- розроблено інтегрований механізм управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств на каузально-детермінованій основі впливу умов неотехнологічного відтворення на ефективність процесу розвитку підприємства (стор. 354-361), який ґрунтується на системній реалізації локальних механізмів, результативність взаємопов'язаного здійснення яких сприяє

раціональності відповідної функції управління завдяки багатоаспектному науково-методичному забезпеченню досягнення стратегічної мети управління розвитком підприємства. Це визначає ефективність управлінських рішень стосовно формування оптимально-дієвої конфігурації підсистем функціонування підприємства і процесів створення додаткового ефекту, які, в свою чергу, зумовлюють циклічність трансформаційних процесів та, відповідно, зміни умов неотехнологічного відтворення;

- сформовано методологічні положення управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств (стор. 119-129), які базується на взаємообумовленій єдності методологій пізнання, оцінки та практичної цінності, що є результатом селективного поєднання генерації наукових постулатів і гіпотез дисциплінарної, мультидисциплінарної, інтердисциплінарної (міждисциплінарної), трансдисциплінарної парадигм, та систематизації методів забезпечення процесу управління за класифікаційною ознакою «функція управління», згрупованих відносно можливості адаптації методу і його застосування до певної функції. Це дозволило автору в результаті дослідження визначити й забезпечити цілісність процесів розвитку підприємства завдяки управлінським рішенням, прийнятих за результатами оцінки, яка максимально враховує об'єктивну, точну, систематизовану інформацію про економічні процеси та явища як основу сучасних знань і поглядів в умовах неотехнологічного відтворення;

- запропоновано науково-методичний підхід до формування активно-адаптивного синергійного стратегічного набору управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком машинобудівних підприємств (стор. 259-266), що базується на імплементарній технології оптимально-результативної взаємодії управлінських стратегічних ефектів, отриманих на основі взаємопроникнення синергійного ефекту на відповідні рівні ієрархії управління з використанням концепції дифузії, спрямованих на ефективне досягнення поставлених цілей та створення додаткового ефекту. Раціональність використання запропонованого науково-методичного підходу забезпечує циклічність процесу диверсифікаційно-інтеграційного розвитку машинобудівного підприємства в умовах

неотехнологічного відтворення;

удосконалено:

- науково-методичне підґрунтя визначення результативності бізнес-процесів підприємства (стор. 208-215), яке базується на активній ресурсній взаємоприйнятності бізнес-процесів, визначеній за рівнем їх інтеграційної адаптивності між собою. В результаті дослідження дисертантом доведено, що науково-методичне підґрунтя відображає результативність комплексного ресурсного забезпечення реалізації одного бізнес-процесу ефективними результатами імплементації іншого за відповідними ключовими параметрами, дозволяючи встановити оптимальну послідовність забезпечення реалізації окремих бізнес-процесів за допомогою використання потенціальних ресурсів, підвищуючи їх ефективність та діяльність підприємства;

- науково-практичний підхід до формування і реалізації комплексної стратегії управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств (стор. 273-291), який базується на розробленні детерміновано-результативної технології ефективної побудови стратегічної піраміди. Автором доведено, що результативність дієвості якої забезпечено побудовою цілісно-рівноважної системи управлінських інновацій та вибором оптимально-продуктивного синергійно-стратегічного набору, необхідного для максимальної реалізації поставлених цілей гармонійного розвитку машинобудівних підприємств в умовах неотехнологічного відтворення;

- науково-практичний базис до генерування управлінських впливів із забезпечення диверсифікаційно-інтеграційного вектора розвитку підприємства (стор. 309-321), який базується на застосуванні багатокomпонентного стратегічного аналізу, результатом якого є перманентне зіставлення якісних і кількісних параметричних характеристик наявного потенціалу, можливих резервів його нарощення, визначення трендів динаміки розвитку підприємств в аспекті утворення бізнес-одиниць (у результаті застосування інтегрованого механізму структурних трансформацій) підприємства шляхом реалізації стратегічних, забезпечувальних і підтримуючих управлінських функцій. Це, в свою чергу, дозволяє обрати із сукупності комбінованих сценаріїв розвитку (поліпарадигмальна модель сценаріїв

створення бізнес-одиниць) оптимально-результативний варіант створення бізнес-одиниць підприємства на основі ефективно побудованої моделі організаційно-структурних взаємозв'язків між ними;

- концептуальні аспекти управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств (стор. 384-394), які базуються на розмежуванні та встановленні об'єктивних тенденцій взаємодії базових понять дослідження «реінжиніринг бізнес-процесів», «управлінська інновація», «ресурсне забезпечення» з урахуванням взаємопов'язаності об'єктів реальності та визначення доцільності управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення. Вони забезпечують спроможність створювати сукупні неотехнологічні ефекти, активізувати якісні та кількісні зміни, сприяючи ефективному розвитку підприємства завдяки формуванню інноваційності управління через призму трьох концептуальних напрямів: технологічність процесу, креативність знань та інноваційність ресурсів;

отримали подальший розвиток:

- науково-теоретичні положення щодо визначення взаємообумовленого впливу управлінських процесів та процесів відтворення (стор. 40-47), які базуються на методології вирішення науково-філософського протиріччя як фундаментальної основи дослідження, ідентифікуючи ці процеси через логічний науково-семантичний зв'язок «інновації – генерація неопродукту – управління – виробництво». Автором доведено, що це сприяє формуванню можливих напрямів використання максимального ефекту їхньої взаємодії для активного розвитку підприємства в умовах глобальних трансформацій економічного середовища;

- теоретико-методичний базис управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємства завдяки уточненню сутності базових понять дослідження, а саме: «розвиток», «диверсифікація»; «інтеграція»; «диверсифікаційно-інтеграційний розвиток»; «гібридний розвиток»; «управління розвитком» (стор. 58-71), що, в свою чергу, сприяло формуванню авторського бачення сутності поняття «управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємства в умовах неотехнологічного відтворення», яке базується на квінтесенції диверсифікаційно-

інтеграційного розвитку, сформованої шляхом виокремлення антагонізмів процесів диверсифікації та інтеграції як передумови вирішення наукового протиріччя, формуючи гомеостаз розвитку підприємства в умовах неотехнологічного відтворення;

- науково-методичний підхід до визначення диверсифікаційної конвергентності результативності здійснення бізнес-процесів машинобудівних підприємств як базис формування їхніх бізнес-одиниць (стор. 220-225), що ґрунтується на оцінці і синхронізації інтеграційно-адаптивних бізнес-процесів завдяки ресурсній взаємоприйнятності. Це дозволяє раціоналізувати структуру диверсифікованого підприємства оптимально-ефективними бізнес-одиницями, необхідними для стратегічного розвитку підприємств в умовах неотехнологічного відтворення;

- кумулятивно-аналітична система оцінки диверсифікаційно-інтеграційного розвитку підприємства (стор. 166-191), яка базується на показниках оцінки бізнес-процесів підприємства за обґрунтованими оптимально-раціональними напрямками його розвитку, сформованими за результатами визначення стану і рівня розвитку підприємства з використанням методів, виділених за функціями управління. За результатами дослідження визначено, що це дозволяє приймати ефективні рішення щодо доцільності та можливості використання диверсифікаційно-інтеграційного напрямку розвитку, враховуючи особливості кожної складової цього розвитку й умови неотехнологічного відтворення;

- науково-практична основа побудови складної стратегічної піраміди (стор. 246-258), що базується на формуванні уніфікованої технології як основи бізнес-коригування досягнення цільових орієнтирів управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком машинобудівних підприємств. Це, в свою чергу, дозволяє формувати синергійний стратегічний набір, який має забезпечити максимальну реалізацію поставлених цілей, врахувавши умови неотехнологічного відтворення, за допомогою моделювання альтернативних комбінованих сценаріїв взаємодії підприємств-партнерів при диверсифікаційно-інтеграційному розвитку через стратегічну поведінку їхніх бізнес-одиниць.

Викладені та обґрунтовані в дисертації нові теоретичні положення та практичні рекомендації отримані здобувачем на основі оригінального авторського підходу до вирішення актуальної науково-практичної проблеми – управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення.

Повнота викладу в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій.

Науково-методичні результати дисертаційного дослідження відрізняються глибиною аналізу, коректністю формулювань і пропозицій щодо практичного використання та науковою новизною.

За темою дисертації опубліковано 59 наукових праць, у тому числі: 1 одноосібна монографія, 5 розділів у колективних монографіях, 26 статей у наукових фахових виданнях України, із них 22 – у виданнях, внесених до наукометричних баз даних; 5 статей у наукових періодичних виданнях інших держав, із них 3 – у виданнях, внесених до наукометричних баз даних; 22 публікації тез доповідей у збірниках за матеріалами конференцій. Загальний обсяг усіх публікацій становить 45,79 ум.-друк. арк., з яких особисто здобувачеві належить 40,49 ум.-друк. арк.

Основний зміст дисертації у повній мірі відображений в авторефераті.

Структура та зміст дисертації

Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 555 сторінок. Дисертація містить 39 таблиць, з них 15 займають 15 повних сторінок; 61 рисунок, з них 25 займають 25 повних сторінок; 10 додатків – на 106 сторінках; список використаних джерел з 410 найменувань – на 44 сторінках. Обсяг основного тексту дисертації становить 365 сторінок.

Логіка дисертаційного дослідження підпорядкована поставленій меті та завданням, визначає структуру роботи. Структура дисертації узгоджується з назвою, метою та завданнями дослідження, її оформлення відповідає чинним вимогам, наукові положення викладено конкретно, логічно, висновки і рекомендації ґрунтуються на результатах авторських досліджень проблеми.

Важливість одержаних здобувачем результатів для науки і практики.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що на основі узагальнення теоретичних положень та проведених досліджень запропоновано методичні рекомендації щодо управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення. Результати дисертаційної роботи знайшли застосування у практичній діяльності таких підприємств і установ, як : Департамент інвестицій Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (довідка впровадження № 3801-06/12169-09 від 24.02.2021), Секретаріат Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (довідка впровадження від 24.02.2021), Територіальне управління Рахункової палати по Львівській, Волинській, Рівненській та Тернопільській областях (у м. Львів) (довідка № 22-15/28 від 10.02.2021), Городоцька міська рада (довідка № 03-48/422/1-21 від 01.02.2020), Виконавчий комітет Харківської міської ради (довідка № 08-74/2186/2-20 від 17.12.2020), ПрАТ «Львівобленерго» (довідка № 027 від 12.02.2021), ТОВ «Озон» (довідка № 101-03 від 14.01.2021), Дочірнє підприємство ПрАТ «Концерн-Електрон» Телевізійного заводу «Електрон» (довідка № 077/11 від 18.02.2021); ДП «Східний експертно-технічний центр Держпраці» (довідка № 1-06/300-01 від 18.11.2019), ТОВ «АМГ-ІНВЕСТ» (довідка № 09/312 від 08.12.2020), ТОВ «Слобожанський комбінат будівельних матеріалів» (довідка № 82/5 від 17.11.2020), ТОВ «Сучасні проекти» (довідка № 105-13 від 27.11.2020), ТОВ «ХАРКІВТРАНСМАШПРОЕКТ» (довідка № 030/С-16 від 11.12.2020).

Результати дослідження впроваджено в навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» (довідка № 67-01-271 від 10.02.2021) та Української інженерно-педагогічної академії (довідка № 106-57-20 від 10.12.2020).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Відзначаючи загальний високий рівень розроблення і наукового обґрунтування теоретико-методологічних положень, практичних рекомендацій дисертаційної роботи Залуцької Х. Я., її цілісність та логіку викладу матеріалів, можна вказати і на наявність дискусійних положень.

1. В дисертації автор в параграфі 1.1 на стор. 44 аргументує, що поява неопродукту призводить до певних трансформаційних процесів в суспільстві пов'язаних із застосуванням чи виробництвом цього продукту, що зумовлює зміни в економічній системі і вносить корективи у функціонування та виробничий процес підприємств. Однак, не зовсім зрозуміло, що саме автор має на увазі під неопродуктом, хто та яким чином буде його продукувати?

2. Автор на стор. 70 дисертації констатує, що під інтеграцією доцільно розуміти процес розширення, укрупнення, урізноманітнення будь – чого шляхом приєднання конкретного об'єкта чи його структурного елемента, які характеризуються кращим рівнем спеціалізації чи унікальності з позиції виробничої, техніко-технологічної, ринкової, фінансово-інвестиційної сторони відповідно основних мотивів їх формування. На нашу думку, не зовсім зрозуміло, за яких умов може відбуватися процес інтеграції, які переваги будуть мати конкретні об'єкти та яким чином буде розподілятися отриманий прибуток (збиток) від спільної діяльності?

3. В роботі на рис. 1.7 (стор. 74) автор виокремлює поняття «бізнес-одинаця» і «стратегічна одинаця бізнесу» та показує їх зв'язок за рахунок існуючих ресурсів, а саме: фінансових, інформаційних, людських, матеріальних, інтелектуальних ресурсів, результатів діяльності тощо. На нашу думку, не зовсім

зрозуміло яким чином буде проведено перерозподіл та використання цих ресурсів, та було б доцільно, розкрити сутність та доцільність залучення забезпечуючих та підтримуючих бізнес-одиниць в умовах неотехнологічного відтворення.

4. В дисертації (параграф 2.2, стор. 129-154) проведено ґрунтовний аналіз методів дослідження процесу диверсифікаційно-інтеграційного розвитку підприємства, визначено їх переваги та недоліки. За результатами дослідження автором зазначено, що оцінювання диверсифікаційно-інтеграційного розвитку підприємства необхідно здійснювати за допомогою методів, які дозволять максимально точно отримати інформацію. Але не зовсім зрозуміло, яким чином буде формуватися масив інформаційної бази та на скільки вона буде відповідати реальним показникам?

5. На рис. 2.4 стор. 159 дисертації автор наводить фрагмент процесу вибору стратегічного напрямку розвитку диверсифікованого підприємства де виокремлює блок пов'язаний з оцінкою потенціалу підприємства, доцільно було б розкрити які саме потенціальні напрями необхідно аналізувати і яким чином вони будуть впливати на підвищення конкурентоспроможності підприємства, та на основі яких критеріїв буде проведена оцінка можливостей інтеграції підприємства із сторонніми суб'єктами господарювання?

6. В параграфі 2.4 на рис. 2.7 (стор. 177) автором наведені графічні результати значення показника результативності бізнес-процесів досліджуваних машинобудівних підприємств за 2009-2018 рр., не зовсім зрозуміло, за якими критеріями було отримано конкретні результати, в яких одиницях вони вимірюються, та яку змістовну наповненість відіграють в процесі управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення?

7. В табл. 3.2 (стор. 215) дисертації наведена залежність результативності кожного виду бізнес-процесу за ключовими параметрами відповідно їх ресурсної взаємозабезпеченості через певну сприйнятливність бізнес-процесів, але, не зовсім зрозуміло, які складові параметричних залежностей автор розглядає, та, на нашу думку, доцільно було б провести ранжування запропонованих залежностей і

визначити ступінь їх впливу на розвиток машинобудівних підприємств.

8. В дисертації табл. 4.5 на стор. 303 наведено вид і величина нагороди працівникам підприємства-репрезентанта, а саме: визначені величини матеріальних та нематеріальних винагород для всіх працівників, що брали безпосередню участь у виконанні поставлених цілей. На нашу думку, не зовсім зрозуміло, яким чином автор пропонує визначати дольову участь кожного учасника в цьому процесі, що є основою для розподілу матеріальної та нематеріальної винагороди?

Але зазначені зауваження не носять принципового характеру і не знижують загальної високої оцінки дисертації Залуцької Х. Я., а лише підтверджують важливість і складність теми наукового дослідження.

Відповідність роботи встановленим вимогам до кандидатських дисертацій.

Дисертаційну роботу Залуцької Христини Ярославівни на тему: «Управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення» можна вважати завершеним науковим дослідженням, результати якого дозволяють вирішити актуальне науково-практичне завдання – управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення.

Автореферат дисертації достатньо повно розкриває основні її положення та висновки, є ідентичним дисертації за структурою і змістом та не містить інформації, відсутньої у дисертаційній роботі.

Подана до захисту дисертація написана науковим стилем, матеріал викладений у логічній послідовності, висновки науково обґрунтовані та підтверджені результатами досліджень.

Відтак, дисертація Залуцької Христини Ярославівни на тему: «Управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення» відповідає вимогам пунктів 9, 10, 12, 13, 14 чинного «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою

Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами), а її автор, Залуцька Христина Ярославівна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

в. о. заступника директора
з наукової роботи Науково-
дослідного центру індустріальних
проблем розвитку НАН України,
д.е.н., проф.

В. Є. Хаустова

Підпис Хаустової В. Є. засвідчую : вірно

Учений секретар Науково-дослідного центру
індустріальних проблем розвитку НАН України,
д.е.н., доц.

Н. В. Белікова